

Gävle Kommun

Förslag till reviderade riktlinjer till Socialnämnden 2017

Dnr:

Alkoholservering i Gävle kommun

–

Regler & riktlinjer

(Ordförandes förslag)

Lena Barrow, Göran Herdin m.fl.

2017-10-23

Innehållsförteckning

<i>Intro - Rättsregler och kommunala riktlinjer</i>	<i>sid 2</i>
1. Serveringstillstånd	<i>sid 2</i>
2. Ansökan och handläggning	<i>sid 3</i>
a) Handläggningstider	<i>sid 3</i>
b) Lämplighetsprövning	<i>sid 3</i>
c) Remissyttranden	<i>sid 5</i>
d) Olägenheter på grund av serveringsställets belägenhet eller andra skäl	<i>sid 6</i>
e) Ansökningsavgifter	<i>sid 7</i>
3. Kommunens tillsynsverksamhet	<i>sid 8</i>
a) Tillsynsverksamheten	<i>sid 8</i>
b) Tillsynsavgifter	<i>sid 8</i>
4. Riktlinjer vid servering	<i>sid 9</i>
a) Serveringstider	<i>sid 9</i>
b) Ordning och nykterhet	<i>sid 10</i>
c) Uteserveringar	<i>sid 11</i>
d) Gemensamt serveringsutrymme	<i>sid 12</i>
e) Villkor vid meddelande av serveringstillstånd	<i>sid 13</i>
f) Tillfälliga tillstånd till allmänheten och slutna sällskap	<i>sid 13</i>
5. Dialog och fortbildning	<i>sid 15</i>

Introduktion och syfte - Rättsregler och kommunala riktlinjer

Alkohollagstiftningen har tillkommit för att begränsa alkoholens skadeverkningar och är i första hand en social skyddslagstiftning. Av detta följer att i de fall alkoholpolitiska hänsyn ställs mot företagsekonomiska eller näringspolitiska ska de alkoholpolitiska hänsynen ha företräde.

Samhällets instrument för detta är Alkohollagen, dess förarbeten, föreskrifter utfärdade av Statens Folkhälsoinstitut samt kommunens alkoholpolitiska riktlinjer.

Enligt 8 kap 9 § Alkohollagen har kommunen en skyldighet att informera om vad som gäller enligt denna lag och anslutande författningar. Vidare ska kommunen genom riktlinjer redogöra för vilka hänsyn till lokala förhållanden som kommunen tar vid tillståndsprövning.

Vi redogör här för både de gällande rättsreglerna och de kommunala riktlinjer som kompletterar rättsreglerna på området alkoholserving. Eftersom de kommunala riktlinjerna utgör ett komplement till lagstiftningen, ska varje ansökan prövas utifrån gällande lagstiftning.

De rättsregler som vi hänvisar till i riktlinjerna hittar ni i: Alkohollagen (2010:1622), Alkoholförordningen (2010:1636), Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor samt i Statens Folkhälsoinstituts författningssamling (FHIFS).

1. Serveringstillstånd

Rättsregel

Servering av alkoholdrycker mot betalning kräver serveringstillstånd, detta enligt huvudregeln i 8 kap 1 § 1 st Alkohollagen. Serveringstillstånd söks i den kommun där man planerar att bedriva serveringen. För servering av alkoholdrycker till allmänheten finns inga undantag, där krävs alltid serveringstillstånd.

För servering till slutet sällskap finns undantag i 8 kap 1 § 3 st Alkohollagen. Observera att samtliga följande krav samtidigt måste vara uppfyllda för att ett serveringstillfälle ska kunna undantas från kravet på serveringstillstånd:

- utan vinstintresse,
- i andra lokaler än där det bedrivs yrkesmässig försäljning av alkoholdrycker eller lättdrycker,
- vid ett enstaka tillfälle för vissa i förväg bestämda personer och
- utan annan kostnad för deltagarna än kostnaden för inköp av dryckerna

Notera att årsmötesfester och så kallade föreningspubar inte kan åberopa undantaget eftersom de inte är enstaka tillfälle. Enstaka tillfälle ska tolkas bokstavligen som en enda gång.

Gävle kommun verkar för en ansvarsfull alkoholserving. Utgångspunkten är att vi når detta genom information och dialog. Om detta inte räcker kan kommunen behöva vidta administrativa åtgärder enligt 9 kap 17-18 § Alkohollagen. Där framgår att den tillståndshavare som inte uppfyller de krav som gällde för det tillståndet man fått, eller som inte följer de bestämmelser som gäller för alkoholserving, kan meddelas antingen erinran, varning eller återkallelse av tillståndet. Syftet med erinran och varning är att ge tillståndshavaren möjlighet att rätta till missförhållandena. Om varning inte är en tillräckligt ingripande åtgärd kan kommunen återkalla serveringstillståndet.

2. Ansökan och handläggning

a) Handläggningstider

Rättsregel

Enligt 5 § alkoholförordningen ska en kommun fatta beslut i ett ärende om serveringstillstånd inom fyra månader från det att en fullständig ansökan har kommit in till kommunen. Om det är nödvändigt på grund av utredningen får handläggningstiden förlängas med högst fyra månader. Kommunen ska informera sökanden om skälen för att handläggningstiden förlängs innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut.

Kommunala riktlinjer

Gävle kommun tillämpar följande handläggningstider. Handläggningstiden räknas från och med den tidpunkt då komplett ansökan har kommit in till kommunen. En komplett ansökan innebär att hela ansökningsblanketten är ifylld, blanketten är undertecknad av behörig firmatecknare och alla handlingar och uppgifter som behövs för att avgöra lokalernas och din lämplighet har lämnat in. Ni får besked från er handläggare när ansökan bedöms vara komplett och handläggningstiden börjar löpa.

Handläggningstiden används till remittering av ärendet, lämplighetsprövning och övrig bedömning av ansökan, sammanställning av utredning och beslutsförslag samt beredning och behandling i Socialnämnd om beslutsrätten inte delegerats.

Handläggningstid från komplett ansökan:

- Permanent serveringstillstånd för servering till allmänheten inklusive pausservering: 6-8 veckor (beslutet fattas av nämnd).
- Permanent serveringstillstånd till slutna sällskap inklusive cateringtillstånd till slutna sällskap: 6-8 veckor (beslutet fattas av nämnd).
- Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten: 6-8 veckor (beslutet fattas av nämnd).
- Ändring i permanent tillstånd då ändring rör serveringstid utanför normaltiden (kl. 11.00 – 01.00): 6-8 veckor (beslutet fattas av nämnd).

Ändring i permanent tillstånd, inom normaltiden: 4-5 veckor (tjänstemannabeslut på delegation).

b) Lämplighetsprövning

Rättsregel

Personlig och ekonomisk lämplighet

Enligt Alkohollagen får serveringstillstånd meddelas endast den som visar att ~~han~~ den med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten. Om sökanden är ett bolag, lämplighetsprövar man de Personer som bedöms ha ett

Betydande Inflytande över bolaget (benämnt PBI-kretsen). Generellt bedöms följande grupper ha betydande inflytande över en verksamhet: ordinarie styrelseledamöter, firmatecknare, bolagsmän i handelsbolag, samtliga aktieägare i fåmansbolag, majoritetsägare i större aktiebolag, suppleant i aktiebolag som bara har en ordinarie ledamot. I vissa fall kan en dominerande finansiär också bedömas ha betydande inflytande över en verksamhet. En platschef i koncernbolag kan bedömas ha betydande inflytande över verksamheten. Det kan även röra sig om annan person med betydande inflytande över bolaget.

Vid tillståndsprövningen ska särskild hänsyn tas till om sökanden är laglydig och benägen att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna. Av detta följer att de lämplighetskrav som lagen ställer på sökanden bland annat är:

- Kännedom om Alkohollagstiftningen – visas genom skriftligt prov
- Tillfredsställande ekonomiska förhållanden
- Förutsättningar att kunna hålla ordnad bokföring
- Ekonomisk skötsamhet
- God vandel, d.v.s. att sökanden följer samhällets lagar och regler och inte är dömd eller misstänkt för brott

Kunskapsprov krävs i normalfallet för alla typer av serveringstillstånd. Minst hälften av de personer i PBI-kretsen som också är aktiva i verksamheten ska skriva kunskapsprov med godkänt resultat.

Fyra undantag från kunskapsprov finns angivna i Folkhälsomyndighetens föreskrift FoHMFS 2014:7, i de fall där kunskapen kan fastställas på annat sätt. Därutöver ges i samma föreskrift en möjlighet att helt undanta sökanden från kunskapsprövning vid ansökan om tillfälligt tillstånd till slutet sällskap

Mat och lokaler

Serveringsstället ska ha ett eget kök i direkt anslutning till serveringslokalerna. Köket kan inte delas med andra verksamheter. Undantag för detta är att cateringverksamhet som bedrivs av samma tillståndshavare kan dela kök med serveringsstället.

Matutbudet ska vara varierat och omfatta både förrätter, huvudrätter och desserter.

Lokalen ska ha ett tillräckligt antal sittplatser. Lokal för permanent serveringstillstånd och för tillfälliga tillstånd till allmänheten måste vara brandsäkra.

Kommunala riktlinjer

Kunskapsprov

Kunskapsprov kan bara skrivas i samband med att en aktuell ansökan rörande serveringstillståndet finns inlämnad till kommunen.

I Gävle kommun erbjuder vi en fast tid för prov en gång per vecka. Provet äger rum i en datasal och flera personer kan då skriva prov samtidigt.

Vid behov av tolk bokas separat tid för skrivning. Dels måste vi då ta hänsyn till när tolken kan närvara och dels måste provet ske i enrum, för att inte störa andra provskrivare.

Undantaget från krav på kunskapsprov vid tillfälligt tillstånd till slutet sällskap tillämpas restriktivt i Gävle kommun. För att helt undantas från prövning ska ansökan avse:

- ett litet sällskap, under 50 deltagare, av egna föreningsmedlemmar vid
- ett enstaka tillfälle vid en tillställning som inte riskerar att dra till sig allmänhetens uppmärksamhet genom lokalens geografiska läge

Mat och lokaler

Kök ska vara dimensionerat så att det har kapacitet att användas för servering av det aktuella matutbudet, inom rimlig tid till maxantalet gäster i lokalerna.

Att lagen nu pratar om lagad eller tillredd mat tolkas i Gävle kommun inte som en uppluckring av kraven på matens hantering på serveringsstället. Att tillreda mat kommer ifråga främst för maträtter som tillreds istället för att lagas, det vill säga för maträtter som inte färdigställs med hjälp av värme. Den ändrade formuleringen ger inte utrymme för mer halvfabrikat i matutbudet utan grundtanken är fortfarande att mat lagas eller tillreds från grunden på serveringsstället om det ska betraktas vara en restaurang.

Gävle kommun ställer också krav på att ett serveringsställe ska ha lokaler och matutbud av restaurangkvalitet. Det innebär bland annat att bordsservering ska vara möjlig och att matutbudet normalt bör innehålla minst tre förrätter, huvudrätter- och efterrätter. Det bör vara uppenbart att serveringsstället har verksamhetsfokus på matservering, matens kvalitet och att matutbudet kan anses vara varierat. Vi gör en helhetsbedömning av mat och miljö i varje enskilt fall.

c) Remissyttranden

Rättsregel

Enligt 8 kap 11 § Alkohollagen ska kommunen hämta in Polisens yttrande vid en prövning av ett stadigvarande (permanent) serveringstillstånd, såväl till allmänheten som till ett slutet sällskap. Kommunen ska också hämta in Polisens yttrande vid en prövning av tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten, om det inte rör sig om ett litet arrangemang.

Enligt 8 kap 16 § ska också de lokaler som används för permanent servering vara brandsäkra.

Brandsäkerheten kan också vara något som kommunen behöver beakta när den prövar en ansökan om tillfälligt serveringstillstånd.

Kommunala riktlinjer

Gävle kommun remitterar serveringsärenden normalt till följande myndigheter för yttrande

1. *Polismyndigheten*, avseende sökandens lämplighet (uppgifter ur polisens Misstanke och Belastningsregister), risk för störningar, behov av ordningsvakter
2. *Skatteverket*, för att säkerställa att sökanden sköter sina åligganden mot det allmänna (stat, kommun eller landsting) utan anmärkningar
3. *Kronofogdemyndigheten*, för att säkerställa att sökanden inte har skulder till det allmänna eller har varit inblandad i någon ören konkurs.
4. *Räddningstjänsten*, för att säkerställa att lokalerna som ansökan avser uppfyller lagens krav på brandsäkerhet.
5. *Samhällsbyggnad Gävle*, avseende risk för störningar samt för att kontrollera att sökanden registrerat livsmedelsanläggningen i kommunen.

Vid ansökan om permanent tillstånd och ansökan om tillfälligt tillstånd till allmänheten hämtar vi in yttrande från samtliga ovan nämnda remissinstanser.

Vid ändring i ägarkretsen remitterar vi ärendet till instans nr 1-3 ovan.

Vid ändring av serveringsytor eller serveringstid remitterar vi ärendet till instans nr 1, 4 och 5 ovan.

Vid tillfälliga tillstånd till slutet sällskap varierar remitteringen beroende på önskat tillstånds omfattning.

Vi väger in remissyttrandena i vår bedömning av ansökan, men gör alltid en egen utredning i ansökningsärenden. Remissvar som anger att en sökande eller en lokal inte lever upp till alkohollagens krav utgör naturligtvis en grund för avslag om inte förhållandet kan rättas till inom den normala handläggningstiden.

Rättsregel

Enligt 8 kap 17 § Alkohollagen får kommunen vägra serveringstillstånd om serveringsstället på grund av placering eller andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet, eller medföra särskild risk för människors hälsa.

Kommunala riktlinjer

Grundförutsättningen för att beviljas serveringstillstånd är att behörighetskraven i Alkohollagen är uppfyllda och att det inte finns anledning att befara att alkoholpolitiska olägenheter uppstår i samband med restaurangetableringen eller det utökade tillståndet. Inhämtade yttranden från Polismyndighet och Samhällsbyggnad Gävle ska tillmätas stor betydelse.

Grundförutsättningen för Gävle kommuns alkoholpolitik är att skydda framför allt barn och ungdomar genom att begränsa tillgängligheten av alkohol för dessa grupper. Stor återhållsamhet ska gälla vid tillstånd till servering i samband med arrangemang som riktar sig mot främst ungdomar.

Gävle kommun tillämpar en restriktiv tillståndsgivning av permanenta tillstånd till icke näringsidkare.

Gävle kommun har klassat följande som alkoholpolitiska olägenheter:

- De fall Polismyndigheten avstyrker ansökan med hänvisning till ordningsproblem på serveringsstället eller i dess närmaste omgivning,
- De fall Samhällsbyggnad Gävle avstyrker ansökan med hänvisning till att närboende utsätts eller riskerar att utsättas för bullerstörningar från serveringsstället,
- De fall där kommunen har kännedom om förhållanden på serveringsstället som innebär att lämpligheten att inneha serveringstillstånd kan ifrågasättas,
- De fall där serveringen vänder sig till publik på idrottsarena. För restauranger inom idrottsanläggningar ska förutsättningen vara den att anläggningen även används till andra evenemang än idrott och restaurangen ska vara i en avgränsad del av anläggningen. Huvudinriktningen är att alkohol och idrott inte hör ihop. Som tillståndshavare ska endast tillåtas bolag vars uppgift är att bedriva restaurangverksamhet.

e) Ansökningsavgifter

Rättsregel

Kommunen får med stöd i alkohollagen ta ut avgift för prövningen av ansökan som gäller serveringstillstånd. Kommunfullmäktige beslutar vilka grunder avgiften ska baseras på.

Kommunala riktlinjer

Avgiften är olika stor för olika typer av ansökan. Den baseras en bedömning av hur omfattande utredning som en ansökan av den typen av ärende kräver. Ansökningsavgiften finansierar delar av Gävle kommuns kostnader för handläggning av ansökan.

Gävle kommuns aktuella ansökningsavgifter för serveringstillstånd hittar du på www.gavle.se

3. Kommunens tillsynsverksamhet

Rättsregel

Kommunen har tillsynsansvar för områdena servering av alkoholdrycker och marknadsföring av alkoholdrycker, vilket framgår av 9 kap 2 och 3 § Alkohollagen.

För att möjliggöra kommunens tillsyn, reglerar alkohollagen en informationsskyldighet för tillståndshavare. Den omfattar att meddela förändrade ägarförhållanden och styrelsesammansättning, aktuell serveringsansvarig personal, byte av namn på serveringsstället, aktuella öppettider och ändrad inriktning på verksamheten. Anmälan skall göras i förväg, så snart tillståndshavaren vet om att ändringen kommer att ske, detta framgår av 9 kap 11 § Alkohollagen.

Kommunala riktlinjer

Socialtjänsten ansvarar för att kommunen fullgör sin tillsynsverksamhet.

I tillsynsarbetet ska ingå fortlöpande så kallad inre tillsyn genom regelbunden kontroll av tillståndshavarna hos Skatte- och Polismyndighet och kontroll av annonsering i massmedia m.m.

Ett kontaktnät bestående av representanter från samtliga berörda myndigheter, Polismyndighet, Skatte- och kronofogdemyndighet, berörda enheter inom kommunen samt personal från Tullverket träffas regelbundet för att göra tillsynen effektiv/offensiv och minska riskerna för oseriösa tillståndshavare och alkoholpolitiska olägenheter.

I det yttre tillsynsarbetet ska besök på serveringsställen med hög omsättning av alkohol samt med sena öppettider, prioriteras.

Tillsynsbesök sker i Gävle kommun främst kvälls och nattetid. Alla serveringsställen med servering till allmänheten bör få minst ett tillsynsbesök per år.

I tillsynsarbetet ska särskilt beaktas att försäljning av alkohol inte sker till minderåriga.

På serveringsställen där missförhållanden förekommit sker uppföljande tillsynsbesök för att se att man kommit tillrätta med missförhållandena.

Förutom de egna alkoholhandläggarna anlitar Gävle kommun även arvoderade restauranginspektörer. Inspektörerna ska ha yrkes- och livserfarenhet och intresse för socialt arbete. Inspektörerna erhåller intern utbildning i Gävle kommun när de påbörjar sitt inspektörsarbete.

Tillsynsavgifter

Rättsregel

Kommunen har enligt 8 kap 10 § Alkohollagen rätt att ta ut avgifter för tillsyn av den som har provsmaknings- eller serveringstillstånd. Avgifterna beslutas av kommunfullmäktige och baseras på självkostnads- och likställighetsprincipen som regleras närmare i kommunallagen (1991:900).

Kommunala riktlinjer

Tillsynsavgiften ska finansiera tillsynsarbetet, såsom inre, yttre, samordnad och uppföljande tillsyn. Det ska även täcka handläggningsarbetet med de tillsynsärenden som blir en följd av missförhållanden som upptäcks inom ramen för tillsynen.

Tillsynsavgiften är uppdelad i en fast och en rörlig del. Den fasta delen är knuten till serveringsställets öppettid. Avgiftsgränserna ligger vid öppettid t.o.m. kl 00.00, t.o.m. kl 01.00 t.o.m. kl. 02.00 eller senare. Ju senare öppettid, desto högre fast tillsynsavgift.

Den rörliga delen av tillsynsavgiften baseras på serveringsställets årliga alkoholomsättning. Högre omsättning ger större risker för alkoholrelaterade problem, och därmed en högre rörlig avgift då tillsynsbehovet ökar.

Gävle kommuns aktuella tillsynsavgifter för serveringstillstånd hittar du på www.gavle.se närmare bestämt under rubriken Näringsliv & arbete, Tillstånd regler och tillsyn, Försäljning, servering, Serveringstillstånd: <http://www.gavle.se/Naringsliv--arbete/Tillstand-regler-och-tillsyn/Forsaljning-servering/Serveringstillstand/>

4. Riktlinjer vid servering

a) Serveringstider

Rättsregel

Bestämmelsen i 8 kap 19 § Alkohollagen om serveringstider syftar främst till att motverka olägenheter som onykterhet och oordning. Bestämmelsen om serveringstider är en viktig del av den svenska alkoholpolitiken, och social hänsyn ska därför gå före affärsmässiga eller konkurrensmässiga hänsyn. Att en konkurrerande restaurang redan har fått längre serveringstid behöver därför inte motivera bifall till en ansökan.

När kommunen prövar en restaurangs serveringstid ska man beakta om serveringstiden kan medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet, eller om den kan innebära särskild risk för människors hälsa. Skyddet för människors hälsa och intresset av att upprätthålla ordning, nykterhet och säkerhet ska alltså stå i förgrunden när kommunen prövar sena serveringstider.

Kommunala riktlinjer

Serveringstid **fram till kl 01.00** (lagstadgad tid) kan beviljas om Polismyndigheten tillstyrker ansökan och Samhällsbyggnad Gävle inte rekommenderar tidigare stängning på grund av risker att närboende utsätts för bullerstörningar.

Serveringstid **fram till kl 02.00** kan beviljas efter särskild prövning.

Serveringstid **fram till kl 03.00** kan efter särskild prövning beviljas den tillståndshavare som uppfyller ovan nämnda krav och som från prövningstillfället inte varit föremål för beslut om:

- erinran under de senaste 4 månaderna eller
- varning under de senaste 12 månaderna.

Utöver detta ska sökande även i övrigt ha följt kraven för tidigare beviljat tillstånd, särskilt följsamhet av andra myndigheters riktlinjer och regler, exempelvis gällande ekonomisk skötsamhet, brandskydd och bullerstörningar m.m. För serveringstid efter kl 02.00 krävs att tillståndshavaren utan sanktionsåtgärder har bedrivit serveringsverksamhet till 01.00, 02.00 eller 03.00 under de senaste 4 respektive 12 månaderna. Detta för att visa att det bedrivs en seriös

verksamhet som proaktivt arbetar för att följa alkohollagens högt ställda krav som siktar på att utgöra skydd för människor och samhället mot alkoholens skador. Om tillståndshavaren är en juridisk person ska verksamheten ha bedrivits i huvudsak med samma fysiska personer i ägandet och ledningen under denna tid. För beviljande ska serveringsstället ha en tydlig skriftlig drog- och säkerhetspolicy. Serveringstid fram till kl 03.00 beviljas som längst 12 månader per ansökningstillfälle. Skälet till att en tidsbegränsad period används är att den utgör avstämningsspunkt för att säkerställa att verksamheten har skötts i enlighet med ställda krav och kan bedömas göra det även framåt. Perioden ska samtidigt ge krögaren förutsättningar att planera sin verksamhet under kommande 12 månader.

Rättsregel

Allmänna bestämmelser om försäljning finns i 3 kap i Alkohollagen, och bestämmelser om servering av alkoholdrycker finns i 8 kap i lagens 1 kapitel 11 § andra stycket står det att försäljning kallas servering om drycken ska förtäras på stället. Bestämmelserna i 3 kap om försäljning är därför tillämpliga även vid servering.

3 kap 5 § och 8 kap 20 § handlar båda om att se till att hålla ordning där man säljer och serverar alkoholdrycker. Enligt 3 kap 5 § ska skador i möjligaste mån förhindras vid försäljning, och den som säljer alkoholdrycker ska se till att det råder ordning och nykterhet på försäljningsstället. Enligt 8 kap 20 § ska personal vid servering se till att måttfullhet iakttas och att störningar på grund av oordning och onykterhet undviks.

Kommunala riktlinjer

Ordning innebär till exempel att tomglas löpande dukas bort från bord och avställningsytor, att eventuell utspild dryck skyndsamt torkas upp och att toaletterna hålls fräscha.

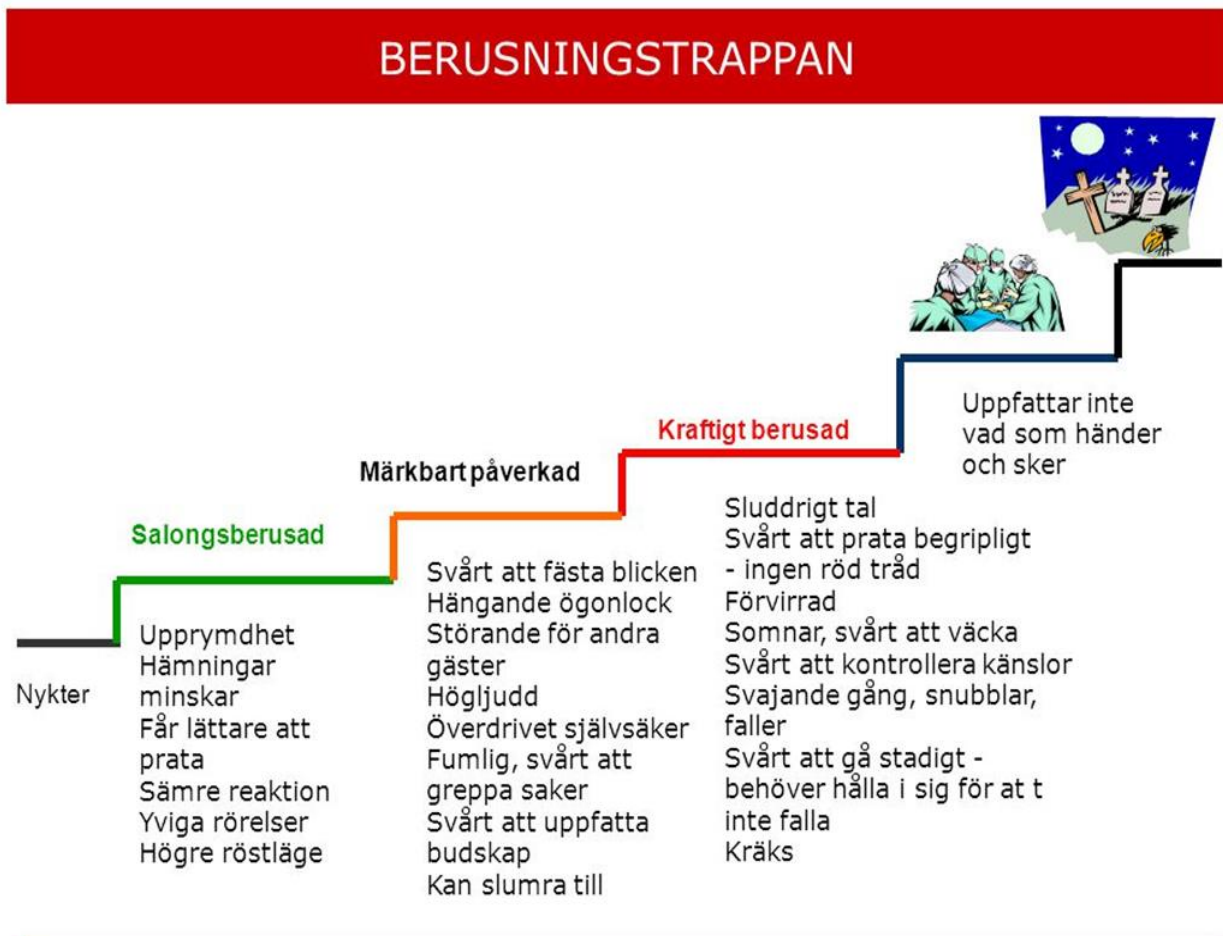
I ordningen ingår också att aggressiva och störande personer avvisas från serveringsstället oavsett om deras uppförande påverkas av berusning eller inte.

Nykterhet på serveringsstället innebär i Gävle kommun bland annat att tillståndshavare ska ha sådan kontroll över sin serveringsverksamhet att gäster inte serveras så mycket alkohol att de blir märkbart påverkade. (För definition av märkbart påverkade, se Berusningstrappan nedan). Ett exempel på påverkan är att man är berusad av alkohol eller påverkad av andra substanser.

Märkbart påverkade personer ska avvisas från serveringsstället. Det har ingen betydelse om en gäst är stillsam eller bråkig. Regeln gäller oavsett om påverkan beror på alkohol eller andra substanser. Det är heller inte acceptabelt att en gäst sitter och sover på ett serveringsställe, detta oberoende av om gästen är påverkad eller bara trött.

I Gävle kommun bedöms till exempel följande åtgärder som bristande måttfullhet: happy hour som enbart omfattar alkoholdrycker, mängdrabatter på alkoholdrycker, tävlingar där tävlingsmoment eller pris omfattar alkohol, försäljning av mer än två enheter alkoholdryck vid samma tillfälle till en person.

Bild 1. Bedömning av om en person är nykter, salongsberusad, märkbart påverkad eller kraftigt berusad.

c) Uteserveringar

Rättsregel

Enligt 8 kap 14 § första stycket Alkohollagen ska ett serveringstillstånd avse ett visst avgränsat utrymme, exempelvis en uteservering som finns i anslutning till serveringsstället. Kommunen har vid tillståndsgivningen rätt att besluta om kortare serveringstider på en uteservering än inomhus. Vid ett beslut om serveringstillstånd har kommunen även rätt att villkora tiderna för när uteserveringen ska vara utrymd. Anledningen är att verksamheten inte får störa omgivningen, till exempel dem som bor i närheten av restaurangen. Om kommunen inte har villkorat tillståndet med en särskild utrymningstid för uteserveringen gäller serveringsställets utrymningstid, det vill säga 30 minuter efter den serveringstid som gäller för serveringsstället i övrigt. Se 8 kap 19 § i Alkohollagen samt regeringsrättens dom Mål nr 7544-07.

Du kan i vissa fall behöva bygglov för din uteservering. För mer information om reglerna för det ska du vända dig till Samhällsbyggnad Gävle.

Kommunala riktlinjer

Serveringstiden för uteservering kan komma att inskränkas i förhållande till serveringstid inomhus, främst i de fall där uteserveringen riskerar störa omkringboende

Riktlinjer om en uteserverings utseende hittar du i broschyr från Samhällsbyggnad Gävle. Från Tillståndsgruppens sida ställs det kompletterande kravet att uteserveringen, liksom alla serveringsytor, ska vara väl avgränsade. Orsaken är både att möjliggöra att serveringspersonalen har kontroll över serveringsytan och att förhindra att alkohol förs ut från uteserveringen. Samtidigt får en uteservering inte hindra räddningsfordon som rycker ut vid olycksfall. En sammanvägning av kraven från olika myndigheter måste göras när du väljer hur din uteservering ska utformas.

En uteservering ska ligga i direkt anslutning till serveringsstället för att alkoholserving ska kunna medges. Gång- eller cykelstråk, bilväg eller annat hinder får inte genomskära uteserveringen eller skilja den från själva serveringsstället.

Ett gångstråk för enbart fotgängare kan efter prövning i varje enskilt fall medges mellan serveringsstället och uteserveringen. Kommunen tittar då bland annat på det fysiska avståndet mellan serveringsställe och uteservering. Detta får inte vara större än att de två kan ses som en naturlig enhet. Det bedöms även hur trafikerat av gående stråket är, för att fastslå om korsande personal med mat och dryck alls är praktiskt lämpligt. Men även hur avgränsningen av uteserveringen är utformad och hur stor uteserveringen är, detta för att eliminera risken att alkohol lämnar uteserveringen och för att bedöma möjligheten att överblicka uteserveringen. Om sådan uteservering skild från serveringsstället medges, kombineras det alltid med ett villkor att alkoholserving enbart får ske i form av bordsservering.

För att möjliggöra kontinuerlig överblick över serveringsytan utomhus, kan det vara nödvändigt med fast stationerad personal på uteserveringen och/eller en serveringsstation med ett mellanlager av mat och dryck. Sådana lösningar kan komma att anges som villkor i serveringstillståndet.

En uteservering ska vara utformad så att det är enkelt för gäster att inta en måltid. På större delen av uteserveringen bör det därför finnas sittplatser och bord/avställningsytor.

Rättsregel:

I 8 kap 14 § andra stycket Alkohollagen ges möjlighet för flera tillståndshavare att utnyttja ett gemensamt serveringsutrymme. Det innebär att ett särskilt tillstånd kan beviljas för att servera på samma yta. En förutsättning är att de som ansöker om gemensamt serveringsutrymme har ett eget serveringstillstånd. Särskilda villkor kan meddelas i samband med beslutet om tillstånd för ett gemensamt serveringsutrymme.

Kommunala riktlinjer

Det är möjligt att lämna in ansökan om serveringstillstånd för respektive berörd krögare samtidigt som ni lämnar in ansökan om det gemensamma serveringsutrymmet.

Varje avdelad sektion på en uteservering bör vara högst 500 m² för att möjliggöra en kontinuerlig överblick över serveringsytan och kontroll över den serverade alkoholen ända till dess den konsumerats. Detsamma gäller gemensamma serveringsutrymmen.

Vid inspektion av det gemensamma utrymmet ska inspektionsresultatet, om det innehåller anmärkningar, kommuniceras till samtliga berörda tillståndshavare, i möjligaste mån redan på plats men i vart fall skriftligen i efterhand.

Huvudregeln i kommunens riktlinjer är att endast bordsservering är tillåten på gemensam serveringsyta. Syftet är att säkerställa överblicken och kontrollen över gäster och serverad alkohol.

e) Villkor vid meddelande av serveringstillstånd

Rättsregel

Enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer kan en kommun när den meddelar tillstånd också meddela olika slags villkor. Syftet är att motverka alkoholpolitiska skadeverkningar.

Villkoren kan alltså endast meddelas vid beslut om serveringstillstånd. Dit räknas också beslut om utökning av ett gällande tillstånd, till exempel förlängd serveringstid och utökning av serveringslokal eller annat serveringsutrymme. Villkoren får inte vara generella utan behovet ska bedömas i varje enskilt fall.

Kommunala riktlinjer

Exempel på villkor som kan förekomma i Gävle kommun är:

Krav på av polismyndighet förordnade ordningsvakter på serveringsstället under hela eller delar av serveringstiden om kommunen eller polismyndigheten befarar att störningar för omkringboende annars kan uppstå.

Tillfälliga evenemang till allmänheten ska ge utrymme åt kommunens Varannan vatten-projekt på serveringsstället, genom att upplåta plats för anslag och vattenbehållare och genom att medge tillträde för vattenutdelare vid större evenemang som festivaler om kommunen bedömer att det kan motverka alkoholpolitiska skadeverkningar.

f) Tillfälliga tillstånd till allmänheten och slutna sällskap

Rättsregel

Enligt 8 kap 2 § Alkohollagen kan ett serveringstillstånd meddelas för servering till allmänheten eller slutet sällskap. Tillståndet kan vara stadigvarande (permanent) eller avse en enstaka tidsperiod eller ett enstaka tillfälle (tillfälligt serveringstillstånd).

Kommunala riktlinjer

Tillfälligt tillstånd till allmänheten

Den serveringstid som kan komma ifråga är kopplad till omfattningen av Polismyndighetens tillstånd till offentlig tillställning (Polismyndigheten remitterar alltid ansökan till Samhällsbyggnad Gävle innan sådant tillstånd enligt ordningslagen meddelas).

För betryggande tillsyn över serveringen garanteras ska enbart av polis förordnade ordningsvakter anlitas.

Endast servering av starköl och vin bör tillåtas. Endast i undantagsfall får spritdrycker förekomma och då med anledning av särskilda skäl.

En och samma tillståndshavare beviljas högst 10 tillfälliga tillstånd/år och inom ett och samma serveringsställe/lokal beviljas också högst 10 tillfälliga tillstånd/år. Syftet är att eliminera risk för uppkomsten av kommersiellt drivna serveringsställen av mer eller mindre permanent karaktär som kringgår de köks- och matkrav som ställs vid permanent serveringstillstånd och därmed inte konkurrerar på lika villkor som sådana serveringar.

Ansökningsavgift erläggs för varje önskat serveringstillfälle.

Slutet sällskap

Ett slutet sällskap utgörs av en i förväg begränsad krets som har någon form av gemensamt intresse och som genom krav på inbjudan, medlemskap i viss förening eller annat villkor avgränsat allmänhetens möjligheter att vinna tillträde till tillställningen. Vid varje tillfälle då alkoholservering sker till slutet sällskap, ska arrangören i förväg ha informerat sig om det slutna sällskapets maximala omfattning. Det kan ske genom föranmälan, medlemsförteckning, deltagarlistor eller andra liknande kontrollmöjligheter.

Inbjudan riktad till allmänheten om tillställning av visst slag, genom annonsering eller annat sätt, innebär oftast att tillställningen är att anse som allmän eller offentlig.

Försäljning av medlemskort under pågående tillställning, möjlighet att medföra gäster eller att den i förväg begränsade kretsen kan utökas, innebär oftast att tillställningen är att anse som allmän eller offentlig.

Serveringen ska normalt avslutas kl 01.00 (om senare tid önskas måste ansökan först remitteras till Samhällsbyggnad Gävle, och Polismyndigheten samt beslutas av Socialnämndens individutskott vilket kräver en längre handläggningstid än den som normalt gäller för denna kategori ansökningar).

Ansökningsavgift erläggs för varje önskat serveringstillfälle.

5. Dialog och fortbildning

Kommunens riktlinjer är en informationskälla avseende serveringsverksamhet, men därutöver genomför Gävle kommun löpande särskilda insatser som syftar till en bättre förståelse för hur lagen och föreskrifterna ska tillämpas, exempelvis genom att:

Gävle kommun erbjuder utbildning i metoden Ansvarsfull alkoholservice en gång per år. Utbildningen erbjuds till självkostnadspris. Gävle kommun anser att det är angeläget att all personal i tillståndspliktig serveringsverksamhet har kunskap i ansvarsfull alkoholservice.

Gävle kommuns alkoholhandläggare kallar till möte med tillståndshavarna i kommunen ett par gånger per år ("Krögarträffar"). Där lyfts aktuella frågor, handläggarna informerar om eventuella nyheter eller ändringar i rättstillämpningen och tillståndshavarna får möjlighet att ställa frågor och ta upp angelägna ämnen till diskussion.

Som komplement till krögarträffarna skickas ett informationsblad ("Krögarnytt") ut till alla tillståndshavare i kommunen 3-4 gånger per år.

Gävle kommun anser att det är angeläget att alla tillståndshavare upprättar en alkohol- och drogpolicy på sina serveringsställen. Policyn måste också diskuteras på arbetsplatsen så att det är ett levande dokument. Kunskap och förståelse för lagens syfte, hos all tillståndshavarens personal är en bra grund för en ansvarsfull alkoholservice.